

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinske pete vrste 6 kr., če se objavijo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ministerska kriza.

V nedeljskem listu smo poročali, da je minister Auersperg dal v svojem in svojih tovarišev soministrov imenu ostavko, ter smo ob enem takoj izrekli, da dvomimo, da bi jo cesar sprejel, ter da bode za tega delj najbrž ministerstvo dobilo nalog, naj za zdaj še na dalje vlada, dokler pride ugodnejši čas, da clstopi. Denes se je uže tako zgodilo. Ministerska kriza nij rešena, ampak odložena, odgodena. Nj. veličanstvo cesar je pisal pismo knezu Auerspergu, v katerem pravi, da sprejema njegovo prošnjo za odpuščenje iz službe, ali si pridržuje svojo končno odločbo za pravi čas (für den geeigneten Zeitpunkt). Na dalje prinaša včerajšnja „Wiener Zeitung“ tudi do bivšega ministra Lasserja cesarsko pismo, v katerem cesar obžaluje, da Lasserju brani slabo zdravje zopet prevzeti ministersko mesto in ga z milostjo odpusti, zahvaljujoč se mu za delo, ter ga ob enem imenuje za došmrtnega uda gospodske zbornice. Ministerstvo notranjih zadev bode vodil namesto Lasserja začasno Auersperg, kakor dozda.

Lasser je bil duša tega ministerstva; z njegovim izstopom je Auerspergovo ministrovanje uže po samem tem činu dobilo vse provizoričnosti. Vse „veliko“ delo tega ministerstva, zlasti sestava ustavoverne večine po Hohenwartu in uvedanje direktnih volitev, je Lasserjevo delo; da celo zadnja nagodba z Ogersko je v njenih osnovnih obrisih in podlogah delo Lasserjevo. Zatorej vsak lahko sodi, kako mislimo in čutimo mi Slovanje in federalisti ob priliki odstopa. Pisati o tem ob današnji tiskovni svobodi ne bi bilo varno.

Nekaj časa se bode torej v naši notranji politiki vleklo tako kakor zdaj. Dolgo ne. K večjemu do oktobra, da se državni zbor

zopet snide. Tačas bode definitivno rešenje gotovo. Kakovo? To je baš ono vprašanje, na katero ne znamo gotovega odgovora. Mogoče je vendar, da vsled vnanjih izprememb, ki bodo do tačas še mnogo večje, vsled vidnih nanih nevspehov in pogreškov v vnanji politiki, vsled vstopa Čehov v aktivnost itd. — pride tako ministerstvo na vlado, kakor si ga mi avstrijski Slavjani želimo. Prav nič pa ne dvomimo, da pride za boljše, nego je bilo Lasserjevo, od katerega se radi poslavljamo.

Anglešk delež pri razkosavanji Turčije.

Telegram iz Londona nam denes prinaša nenadejano poročilo. Angleži, ki so se prej tako navduševali za celokupnost Turčije in za „svetost pogodeb“ — urezali so si sami en lep kos iz telesa turškega cesarstva in ga svoji državi priklopili!

Dva včeraj došla telegrama poročata:

London 8. julija. V spodnji zbornici angleškega parlamenta je ministerski zastopnik Cross na vprašanje Hartingtonovo izjavil: Gledé na to, ka Rusija obdrži en del azijske Turčije za sebe, bil je 4. junija sklenen s pogoj dogovor, da Turčija odstoji Angliji otok Ciper (Cypern, grško Kypros) za ta slučaj, da Anglija brani Turčijo zoper prihodnje napade v Aziji. Anglija precej vzame ciperski otok v last, Wolsely je bil za upravitelja imenovan.

Drug enak telegram se glasi: London 8. julija. „Daily Telegraph“ je izvedel, da je kraljica angleška sklenila defenzivno pogodbo s sultanom na podlogi vzdrževanja stroge celokupnosti in nedotakljivosti turške države v Aziji. Proti temu je dovolil sultan Angliji pravico Ciper zasesti. Zasedenje se zgodi precej.

Otok Ciper je jeden največjih v vzhodnjem konci srednjega morja mej sirijskim in egiptovskim morjem, in obsega 250 kvadratnih milj, torej je večji, nego Franska dežela. Ta otok je bil zaradi svojih izvrstnih luk in svojega naravnega bogatstva v vsej svetovni zgodovini vedni predmet hudih bojov. Prvi prebivalci so bili Fenicijani, po trojanskej vojski Grki in Egipčani, kasneje zopet Perzijani. Aleksander Veliki je otok zavojeval leta 332 pr. K., za njim ga je dobil Ptolomej egiptski. Leta 58 pr. Kr., so ga vzeli Rimljani, po delitvi rimskega cesarstva je prišel k vzhodnjemu delu in je postal potem otok zopet samostalen, in je tak bil, da je leta 1191 angleški Richard I. dal ga rodovini Lusignan. Leta 1489 je prišel otok Benečanom v roke; ti so imeli Ciper do leta 1571, v katerem letu ga je turški poveljnik Selim II. privojeval, a še le po dolgem boji, ker ciperski glavar Marko Bragadino je branil ta otok najst mesecev proti Turkom. Turški poveljnik je tačas besedo prelomil bil in dal vse ciperske brambovce posekati in hrabremu Bragadinu kožo s telesa sleči.

Stanovalcev ima Ciper zdaj katic 200.000 a v srednjem veku jih je imel čez en milijon. Govoré skoro vsi grški jezik, torej so Angleži tu nekaj vzeli, kar bi po narodnostnem načelu pripadalo njih varovancem Grkom, kateri bodo zdaj tudi sprevideli, kaj jim je pomagalo, da so se bili Angležem v naročaj vrgli in se za orodje proti poštnim Rusom ponujali.

Torej vsak nekaj dobi: Rusi po krvavem zasluženju Armenijo z Batumom, Avstrijci Bosno, Angleži Ciper, Srbi, Črnogorci in Bolgari vsak svojo državo, Rumuni Dobručo, — kaj poreče Italijan, ki zmirom zadaj preži, kje bi kak kosček dežele uhvatil? Kaj Francoz itd. Kakšne bodo posledice iz te delitve?

Listek.

Slovenec je jedini spas u književnosti s Hrvato-Srbi i Slaveni.

(Spisal J. T. T. . . .)

Mi Jugosloveni nemamo vladarjev mogotcev, od kojih bi mogli nadejati se ukaza, da ne smemo govoriti i pisati drugzga jezika, nego jezik večine našega naroda, kakor se je to bilo zgodilo pri drugih narodih i večkrat zaporedoma pri narodu francoskem od strani crkvene in politične oblasti v letih 813. 842. 851. in pozneje. Mi moramo veseli biti, ako se pri nas narobe ne godi. Ker torej nemamo od zgoraj pomoči pričakovati, pomagajmo si nujno sami uporabivši vsako dovoljeno sredstvo.

Pod gori omenjenem naslovom prinesel je „Slovenski Narod“ v št. 149. iz Hrvatske došli mu spis, kateri je neglede malenkosti,

katerih nečem na tem mestu razpravljati, vreden ne samo da se o njegovih nazorih globoko razmišlja, ampak v spisu izražena glavna misel bi se morala po mojem mnenju bolje danes nego jutri, pri nas obistiniti in izvršiti.

Treba li dokazati tej mojej izjavi? Peščica Slovencev, dasi duševno nadarjenih, obkoljena je od treh strani od ljutih sovražnikov. Prepuščena samej sebi, ne more dolgo uspešno prenašati silnega navalu krute tujčeve pete, ki jo v gmotnem razvijanju zavira i ki jej duševne moči zatira. A ta peščica, zjedinená vsaj literarno z južnimi Slovenci, postala bi močen, nepremakljiv steber, opirajoč se na novo oživljeno Jugoslovenijo, kojega da poruši neče se nikdar posrečiti strastnej moči sovraga.

V duhu smo menda uže danes Jugosloveni po večini složni, složimo se tudi v pismu, poprimimo se čiste jugoslovenščine v ožjem pomenu, pišimo jeden jugoslovenski jezik, jezik

milih nam južnih bratov i gladimo tako pot slavjanskej vzajemnosti v literaturi. Pišimo takoj jugoslovenski, a učimo se in vse slavjanski-ruski jezik. Naši učenjaki, koji so več veščti v jugoslovenščini, naj bi prvo knjigo, kojoj menijo izdati, pisali v jugoslovenskem jeziku. Za one pa, ki so menj zmožni pisati v jugoslovenščini, naj bi se osnovalo društvo učenih mož, kateri bi rokopise oglašali in pisane v slovenskem narečju v jugoslovenščino prevajali, predno bi se tiskali.

Kako težko je človeku pisati knjigo v narečju, o katerem vé, da ne najde ni kupca, da bi se mu le tisk plačal! A žalostno je pisati knjigo — in čestokrat človek obupa in delo opusti — vedoč, da v narečju, v kojem piše, ni čitatelja ne najde! Rojaki! ne prikrivajmo si naše reve! Poprimimo se jugoslovenščine! Potem hočejo najti pisatelji učenih knjig v raznih strokah vsaj več čitateljev,

Angleži so prej Turke hujskali, pomoč so jim obetali, govorili so, da hoté ohraniti Turčijo. A zdaj si remena iz ujenega hrbta režejo kakor drugi, ki so pa veliko bolj opravičeni. Pota politike so čudna.

O časnikarstvu.

Z Gorenjskega 6. julija. [Izv. dop.]

II. — Velevažen faktor zdanjega stoletja je gotovo časopisje, in Nemci ga celo zovejo šesto velevlad v Evropi. Mnogo more novinarstvo koristiti za povzdigo omike mej ljudstvom in za razširjanje drugih lepих idej; pa tudi mnogo škodovati, če se zlo rabi. Silo in važnost časopisja priznavajo prvi evropski državniki s tem, da si ga trudijo pridobiti na svojo stran, tudi s podkupom, če ne gre drugače; in njim protivne neodvisne časnike večkrat močno zatirajo. Nemčija je ustanovila posebno reptiljski fond, iz katerega vladi prijazne časnike plačuje, in tudi v Avstriji vsako leto vlada zahteva nekaj tisoč za podporo njej prijaznih časopisov, katere jej ustavovorni državni zbor, ne smotre na slabo finančno stanje države, z veseljem dovoli. Ravno zdanja, nam Slovanom ne posebno prijazna „liberalna“ sistema se ima mnogo zahvaliti plačanim časopisom, da še obstoji. Ravno nemškutarski časnikarji so si vedeli sè zvižno pisavo pridobiti v najkritičnih trenutkih ljudstvo in njegove zastopnike na svojo stran. Angleži in Turki so poslednja leta mnogo izdali za časnike, da so psovali proti Rusiji in obrekovali vse Slovane, da bi zadobili evropske vlade in prebivalstvo za svoje, Slovanstvu sovražne namene, in ne more se reči, da popolnem brez uspeha, če tudi niso vsega dosegli, česar so želeli. Ne da se tajiti, da k razvitku zdaj mnogim evropskim vladam nevarnega socializma, katerega zatreti se v zdanjem času posebno Nemčija trudi, a ne posebno uspešno, je mnogo pripomoglo socialno časnikarstvo, zelo podpirano in hitro se razširjajoče v delavskih krogih.

Zdaj, ko smo prevdarili važnost in splošno silo časopisja, nij dvomiti, da je tudi sveta dolžnost nas Slovanov, duševno kakor materialno podpirati slovansko narodno novinarstvo, kakor je sveta dolžnost sploh braniti svojo narodnost in delati za povzdigo narodne zavesti. Časopisov je nam Slovanom tem bolj potreba, ker je vsa zapadna Evropa proti nam obrnena, treba je psovke, ki lete na nas od naših sovražnikov krepko zavračevati. Manjšim slovanskim rodovom je pa po-

sebnost še treba lastnih listov, da se ideja narodnosti vedno kuri in živa hrani, in da svet o njih izve, ker sicer bi jih slovanski sovražniki kar brezobzirno mej Nemce, Lahe ali Magjare vsteli. Časopisje, če je pošteno in slovansko, pa tudi budi narodno zavest in vkrepljuje vzajemnost mej vsemi slovanskimi rodovi, in pospešuje omiko na narodnej podlagi. Z branjem slovanskih listov se tudi bolje seznanimo z mišljenjem, navadami in slovstvom vseh slovanskih rodov, od jadranskega morja do Kamčatke, od severnega ledenega do črnega morja, broječih čez devetdeset milijonov duš. Žalibog, če ogledamo slovansko časopisje in ga primerjamo z nemškim, francoskim ali angleškim, vidimo, da je še jako premalo številno in razširjeno, akopram imajo Čehi, Poljaki, osobito Rusi že mnogo veličih časopisov. Nehoté se nam vriva vprašanje, kaj da je temu vzrok, da je slovansko časopisje še premalo razvito in razširjeno, osobito mej Slovenci. Jedna največjih krivd je gotovo, da se preveč čitajo nemški in drugi nam Slovanom sovražni listi, še celo v narodnih krogih. Mnogo jih je, ki krivo mislijo, da je bolj učeno in „nobel“, če bero kak tuj nemški časnik, če ga tudi le polovičarsko razumejo; zraven pa tudi narodnjaki premalo prigovarjajo branje časnikov prostemu ljudstvu, mnogo jih je, ki mislijo, da so vso svojo dolžnost do Slovanstva spolnili, če se sami narodne čutijo in bero sami morda še kak slovenski list. Zlasti narodna intelgencija po deželi, katera ima zaupanje pri narodu, bi lahko še mnogo storila v tem oziru. Mnogi, narodnim prizadevanjem ne ravno protivni možje, pa sami radi bero in tudi drugim priporočajo kak nemški list brez vse politične barve in brez karakterja, kakor je mej Slovenci preveč razširjeni „Weltblatt“, kateri prinaša celo kopo raznih, večidel nezanesljivih novic, in mislijo, da s tem ne škodujejo narodnej stvari. Branje takih časnikov ne budi narodne zavesti in ne utrjuje značaja, a vodi k nekež neznačajnosti; denar, izdan za take liste, je proč vržen, ki bi sicer, obrnjen za dobre slovanske časnike, bil mnogo koristil našej svetej narodnej stvari. Drugi pa nam urivajo nemške konservativne liste, posebno dunajska „Vaterland“ in „Volksblatt“ najdeta dosti priporočevalcev in tudi naročnikov mej nami. Dogodki zadnjih dnij so pokazali, da nemški konservativci v kritičnih trenutkih o Slovanih nič poštenjše ne mislijo, kakor liberalci, ter da namere prvih merijo ravno tja, kakor po-

slednjih: k ponemčenju Slovanov, samo da se poslužujejo bolj skrivnih in opasnih sredstev. Brezumno škodljivo je podpiranje nemških časnikov, s tem sami dajemo orožje, v roke našim protivnikom ali kujemo kopje za nam sovražno vojko. Premožnejši rodoljubi, kateri so v stanu, zraven slovenskih naročevati si še drugih listov, naj rajše sežejo po hrvatskih, srbskih, čeških ali zlasti ruskih nego po nemških, s tem bodo koristili ne pa škodili Slovanstvu. Čitalnice slovenske naj izključljivo slovanske časnike naročajo, ne pa kakor zdaj, zraven malega števila slovenskih, še precejšnjo kopico nemških. Pretečeno zimo sem imel priložnost, obiskati neko čitalnico na Gorenjskem, in v njej zapazil sem zraven stare „Presse“, katero so, kakor so mi pravili, naročili za to, ker prinaša bolj obširna poročila, nego „Slovenski Narod“, še štiri druge nemške liste humorističnega in beletrističnega zapopadka. Ali bi ne bilo bolje, da bi si bili za ta denar naročili kak ruski dnevnik, ter bi bili imeli obširno in zanesljivejšo berilo o hoji vojnih del?

Mnogi bolj izobraženi očitajo našim domačim časnikom, da ne prinašajo tako dobro pisanih člankov in dopisov in zato rajše segajo po nemških, v katerih se baje nahajajo bolj „temeljito“ in strokovnjaško pisani članki. Ti naj zapomnijo, da s zboljšanjem materialnega stanja naših časnikov se bode tudi zboljšal njih obseg, ker bode lažje pridobiti več sodelalcev in dopisnikov, zraven naj pa sami večkrat uredništvu postrežejo s kakim temeljitim člankom. Če bode uredništvo imelo spisov na izbiranje, bode časnik gotovo boljši ker se bode le boljše porabilo, kakor zdaj, ko mora z delom uredovanja preobloženi urednik še s am hitro članke pisati, da list vsak dan izda. Mnogo slovenskih omikancev in učenjakov preveč odteguje svojo duševno delavnost našej žurnalistiki, ki je vendar glavni steber našega narodnega bitja in razvoja.

Sicer pa tudi nemški časniki niso vsi tako strokovnjaško pisani, da bi se morali naši domači skrivati pred njimi. Ruski listi pa imajo mnogo izvrstnih sodelavcev, naj bi tisti Slovenci, kateri hrepené po boljših časnikih, segli po njih, preverjen sem, da bodo zadovoljni z njimi.

Če stopiš v kako mestno gostilno ali kavarno, ti brž postrežejo z nemškimi dnevniki, a slovanski časniki so po takih prostorih na Slovenskem še mnogokje bele vrane. Ali mar ne zahajajo slovenski rodoljubi tja, in dajo

ne go je bilo to do zdaj mogoče, ako se jim tudi trud dovoljno ne plača. V Zagrebu imamo jugoslovansko vseučilišče. Daj Bog, da ono postane središče in ognjišče našej vedi!

Da bi se vsa naša literarna društva, in vsi naši časniki takoj jugoslovenščine poprijeli, ne zdi se mi lahko mogoče; a celo nemogoče zdi se mi to v trenutku gledé časnikov in knjig, koje prosto ljudstvo čita. Ker pa je za omikani slovenski svet jugoslovenski dnevnik neogibna potreba, moral bi se ali „Slovenski Narod“ po znižanej ceni v južnoslovenski dnevnik izpremeniti, ali pa bi se moral ustanoviti nov dnevnik za celo jugoslovanstvo, kateri bi moral kolikor mogoče cenó izhajati, ker le tako bi se dalo skrbeti za največje, in najnujnejše razširjanje lista, pri katerem bi se nikakor ne smelo misliti na dobiček. V ta namen pa bi trebalo osnovati odbor poštenih, in požrtvovalnih rodoljubov vse Jugoslovenije,

kateri bi skrbeli, da bi se nabrala svota potrebna za izdavanje omenjenega lista. Ako bi se denar na primer leto dnij v mesečnih obrokih nabiral, prepričan sem, da bi se dalo najti v vsej Jugosloveniji blizu 1000 rodoljubov, katerih vsaki bi radodarno 1—10 gold. vsak mesec na oltar drage domovine položil. To bi dalo v letu 12.000 — 120.000 gld. in bil bi storjen prvi potreben korak za brzo literarno zjedinenje jugoslovanstva. Matica slovenska v Ljubljani pa bi se naj s hrvatsko matico v Zagrebu zjedini v matico jugoslovensko.

Rojaki! da se to brzo zgodi, da to kmalo dosežemo, je naša sveta dolžnost. Ovirati nam se takovo delo ne more, in ne sme; vsaj se dan denes pri nas že mnogo stori za razširjanje, in učenje menj važnih, in nam menj potrebnih jezikov. Nam se potem ne bo moglo več od renegatov duševnih pritlikovcev očitati,

da se vsa naša literatura lahko v košu ali pod pazduho odnese, kar je dozdej žalibože skoraj resnica.

Posamezen človek, osamljen narodič je dandenes bolj nego kedaj le šibek trst, ki ga vihar zdrobi. Na delo torej rojaki! Ideja duševnega združenja, ideja literarnega zjedinenja jugoslovanstva polastila se je denes skoraj vseh odličnih krogov Jugoslovenije, kar gotovo vsak rodoljub z največjo radostjo pozdravlja. Tudi v Beču mej navdušenimi našimi vseučiliščniki razletela, zaplamtila je ta ideja in če se tamo izdati almanah jugoslovenskih dijakov. Želeti bi bilo, da bi se ta almanah ne izdal v raznih jugoslovenskih narečjih, ampak takoj v zajednej jugoslovenščini. Gledé alfabeta bi se smela vseskozi priporočati latinica, katere se velika večina omikane sveta poslužuje. Povsod, v vseh delih sveta, kjer se piše francoski, angleški, itali-

tam zaslužka? Da, zahajajo, oni so pohlevne ovce in energično ne zahtevajo slovanskih časnikov. Taka prevelika pohlevnost, rekel bi, bojazen je zelo škodljiva našim narodnim prizadevanjem. Če tujec, ki obišče kako slovensko mesto in v kavarnah in čitalnicah najde le nemške časnike, potem mesto smatra za nemško, se temu skoro ne moremo čuditi. Jaz bi svetoval, da bi se narodnjaki slovenski posvetovali mej soboj, katere kavarne in gostilnice bodo obiskovali, ter v ta namen zbrali take, katerih lastnik je pošten slovenski domačin, ne pa kak privandran tujec, in potem energično zahtevali, da se za nje naroče slovenski in nekateri drugi slovanski, kakor ruski listi, ker ravno ta jezik zamore postati vzajemni slovanski literarni jezik v bodočnosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. julija.

Poveljnik armade, ki bode v **Bosno** marširala, general Josip Filipovič, je bil 6. t. m. pol ure pri cesarju in potem jedno uro pri vojnem ministru. Šel je potem v Prago svoje stvari uredit, potem pak otide na svoje mesto.

Na **Ogerskem** se je začela volilna agitacija. Mavro Jokai je nastopil v Pešti kot vladni kandidat. V svojem govoru do volilcev je spominjal, da je Ogerska vsled nove nagodbe za šest milijonov na leto na boljsem, ogerski papirji so se precej po nagodbi zboljšali za deset procentov. Ogri so postali solventna (plačevanja zmožna) država. Glede vnanje politike pravi Jokai, da je pri-trdil Andrassyju, ker „nismo smeli biti proti osvobojenju slovanskih narodov, a za boj, ki bi se bil vojeval za ohranjenje Turčije ne bi bili našli zaveznikov. Sreča miru nam ostane“. Kot cilj prihodnjega vladanja zaznam-lja Jokai: reforme, verska svoboda, civilni zakon, železnice, trgovinska politika itd.

Vnanje države.

O najvažnejšem dnevnem dogodku, o za-sedenju otoka **Cipra** po Angležih obširneje govorimo spredaj v drugem članku.

O **kongresu** piše Bismarkova „National-Ztg.“. Dovršeno je veliko delo, vspeh ber-linskega kongresa zagotovljen, svetovni mir na novo zapečaten. Hvaležen bode svet priz-nal, kaj je zdaj diplomacija naredila. Kogar pozitivni vspehi kongresa ne zadovoljujejo, ta naj le pogleda kakove nasledke bi bilo imelo, ko bi bil kongres brezvpešen. — Kongres, pravijo, da bode v soboto 13. t. m. končan, torej jeden mesec po svojem snidenju.

Srbska narodna skupščina se je 6. ju-lija sešla v Kragujevci, drug dan se je imel predsednik voliti in prestolni govor čitati. Pri-vatni viri hote vedeti, da utegne ta skupščina

janski, španski jezik i. t. d. rabi se latinica. Nemški učenjaki se je poslužujejo skoraj v vseh knjigah, ki v novejšem času izhajajo. Ako se pa od nekaterih strani cirilica pripo-roča, češ, da je slavjanska azbuka, ne zdi se mi to posnemanja vredno. Narodi se ne smejo dandenes, ko jih železnice in telegrafi vežejo po azbuki osamljati, ne smejo otežiti učenja lastnega jim jezika drugim narodom.

Rusija, mogočna Rusija, katera opušča denes svoj stari koledar, opustila bode jutri pisapo, katera jo od vseh družih narodov loči in preveč osamlja.

Rojaki! otesimo vse oskosrčne ideje! Nam ostaja le voliti mej poginom in spasom. In kdo izmed nas neče voliti zadujega?! Slo-venci! složimo se brzo z družimi Jugosloveni! kajti: Slovencem je jedini spas u književnosti s Srbo-Hrvati in Sloveni.

zdaj neodvisnega svojega kneza za-kralja iz-klicati.

Iz **Carigrada** javljajo, da ruski in turški komisarij delajo pri izpraznjevanji Varne in Šumle. — Turški zastopniki v Berlinu so dobili nalog, z Avstrijo pogovoriti se o uvetih, pod katerimi bode avstrijska vojska v Bosno marširala. Turki so namreč tako naivni, da mislijo, da pojde avstrijska vojska kar meni nič tebi nič ven iz Bosne, kadar ta enkrat z dragim denarjem in trdom red naredi.

Večina parlamentov praznuje, le **itali-janska** zbornica je delala ves junij in bode še delala ves julij mesec, kar je znamenje, da je zdanje ministerstvo Cairoli-Zanardelli pri ljubljenosti, in da polno zaupanje uživa. Tudi minister vnanjih zadev, Corti, je znal s svo-jim dozdanjim ravnanjem zadovoljiti Italijane.

Minister Zanardelli je tudi v seji 6. jul. izjavil, da na neko interpelacijo zaradi orien-talnega vprašanja ne odgovarja z ozirom na kongres, ki še zbora; sicer pa more itali-janska vlada dokazati, da svojih dolžnostij nij pozabila in je branila podloge in interese Italije.

Dopisi.

Iz Ptuja 7. jul. [Izv. dop.] (Uči-teljska skuščina.) Včeraj smo imeli tu-kaj učiteljsko konferenco za šolske okraje: Ptuj, Ormuž in Rogatec. Kakor navadno se je nemškutarilo na široko in dolgo: mnogo važnega, lepega in koristnega smo slišali, pa le malo v slovenskem materinskem jeziku. In to je ravno kvaka, ob katero se je moja gorečnost zadela. 1. Točka je bila „Die fa-milie in geordneten verhältnissen ist die grund-bedingung eines blühenden staates.“ poročal je o njej g. Raušl prav dobro pa po nem-ški. 2. točka „Die aufgabe der schulleiter“ po-ročal g. Košar tudi dobro, ali po nemški. 3. to-čka „Errichtung von fortbildungsschulen an sonntagen“ g. Kotzmut sicer dobro, ali vse po nemški. 4. „behandlung des geschichtsbildes „Rudolf habsburški,“ (Drugo berilo) g. Robič je o tem poročal preobširno, pa pol nemški, pol slovenski; čudna reč takovo mešanje! 5. Ali izvrstno se je obnesel g. Šinko iz Sre-dišča v čistem slovenskem jeziku pri obravna-vi: Praktischer lehrversuch über das unter-richtliche verfahren bei behandlung des lese-stückes „Rešeni rokodelski deček“; (Drugo berilo) samo nemškutarji so mu hoteli vriniti, da naj se pri slovenskej jezikoslovnej obravnavi tudi nemško jezikoslovje zajedno odbdeluje *)!

Trajala je konferenca od 1/9 — 1, in od 2. — 8. ure. Ne morem zamolčati, kaj se je še dalje obravnavalo in zapovedovalo kako bi namreč mogli „deutsche sprache kultivirati“ in nič drugo, le sploh in sploh „deutsche sprache“ in da se doseže namen, morali bi že o 3. letu „gründlich mit der deutschen sprache anfangen,“ celo „deutsche rechen bücher anschaffen lassen; denn beim rechnen kommt man zuerst zur fertigkeit.“

Domače stvari.

— (Mobilizacija.) Polk Leopold otide jutri iz Ljubljane. Tudi naš kranjski Kuhnov polk, ki se tukaj zdaj zbira, otide še ta teden. Zasedenje Bosne se zvrši, kakor zdaj pišejo in pravijo, še le konec meseca.

— (Nemčenje.) V zadnjem seji c. kr. kranjskega deželnega šolskega sveta se je, kakor v „L. Z.“ beremo, sklenilo s prihod-njim šolskim letom v Tržiči nemščino precej kot učni predmet, a v zgornjih razredih ljud-ske šole kot učni jezik vpeljati

— (Učitelji.) Franc Avser v Bohin-skej Beli, Janez Peruci v Spodnjem Logu, in

*) O blaženi pedagogi!

Josip Petovar v Mokronogu so bili v zadnjem seji deželnega šolskega sveta imenovani za definitivne učitelje v teh krajéh.

— (Deželni načelnik) g. Kalina je šel predvčeranjem na Gorenjsko v Rádovljico urade ogledovat.

— (Na Konpoljah) v kočevskem pol-okraji je za župana izvoljen Janez Adamič, svetovalca pa sta Anton Móstar in France Strnád.

— (Diurnist se vtopil.) Pri postojn-skej sodnji za diurnista služeči, 28 let stari Henrik Schreiber se je šel predvčeranjem v Pivko kopat, a je tam utonil. Dve uri ka-sneje so njegovo truplo na dnu vode našli. Po-kojnik je študiral v Ljubljani gimnazijo, potem je bil železniški uradnik na Ogerskem, a ker se magjarskega jezika nij naučil, izgubil je službo in moral diurnist postati.

— (S črešuje padel) in si obe roki zlomil je predvčeranjem nek dečko v Velikem otoku pri Postojni.

— (Iz Poljanske doline) na Gorenj-skem se nam piše 7. t. m.: V našej dolini so uže tudi začeli seno kositi, a ga vsled vednega deževanja ne morejo posušiti. Pretečeni torek popoldne je bila silna ploha in tudi po noči s strašnim grmenjem. V sredo popoldne je zopet dež plohoma lil in je v več vaseh toča pobila in škodovala poljskim pridelkom. Tudi povodenj je napravila škodo, ker je, kakor se sliši, v mnogih krajih voda s travnikov seno pobrala. Pota je voda silno razdejala po gor-janskih vaseh, katere so uže tako slabe, ker ljudstvo samo, kakor županstva zelo slabo zanje skrbi.

— (Iz junske doline) na slovenskem Koroškem se piše, da je 1. t. m. v Proboji in Mokrijah toča močno pobila po polji in vrtilih.

— (Iz štajerskega deželnega šol-skega sveta.) V seji dne 27. junija t. l. se je mej drugimi rečmi dejal v pokoj učitelj Jurij Böheim v Podčetrtku; profesorju An-tonu Hluščiku v Celji se je dovolila 4 kvin-kvenija. Učitelj Franjo Šijanec (od sv. Duha pri Lučah) imenoval se je učiteljem v št. Lov-rencu v Slovenskih goricah.

— (Novo slovensko knjigo) je iz-dala sl. c. kr. vlada. V ces. zalogi šolskih knjig v Beču je namreč prišla na svetlo, kakor poizvemo iz dotičnega „Verordnungsblatta“, „Peta računica“ za jedno-, dvo- in tri-raz-redne ljudske šole, od dr. vit. Fr. Močnika. Cena 22 kr. Ali ta knjiga nij za rabo v čve-terorazrednih šolah, kjer je največ učitelji tre-bajo? To bi pač radi znali — tako nam piše učitelj — strokovnjak.

— (Učiteljske službe v Trstu.) Na ces. nemškej meščanski šoli za dečke je razpisana služba učitelja za matematično-teh-nične stroke in 4 podučiteljske službe; na jednakej ženskej šoli pa jedna služba učite-ljice za natoroznanske, in jedna pa za mate-matično-tehnične predmete, ter dve službi za podučiteljice. Dohodki so isti, kakor na ces. vadnicah. Prošnje se vlagajo do 5. avgusta pri deželnem šolskem svetu v Trstu. Tisti kompetenti imajo prednost, kateri so zmožni, italijanščino ali slovenščino kot predmet učiti.

— (Iz Bohinske Bistrice) se „L. Tagbl.“ piše, da so našli 2. t. m. v obližji dveh oglarstev truplo mrtvega moža, in zra-ven njega izstreljeno dvocevko. Spoznali so, da je mrtvi pri kranjskem industrijalnem društvu nastavljeni gozdni čuvaj Sodija. Na mesto prišla je preiskavat sodnijska ko-

misija. Truplo umorjenega je ležalo na lici in je bilo pokrito s klobukom in suknjo. Neka ženska iz Tolminskega je vidila, ko je šla čez Bačo, ko je Sodijo nekdo zadnjikrat po glavi udaril. Preiskavanje je dokazalo, da je bil Sodija z nekim topim orodjem ubit. Od zad na glavo je dobil dva huda udarca. Črepinja je bila popolnoma strta in v glavo vtisnena, a orožja niso našli. Pri mrtvem našli so 112 g. gotovine in urno verižico, zato tu roparski napad ni verjeten; uro so izgubili valjda, ko so truplo iz gozda prenašali. Morilec so tudi že zgrabili. Ta je oglar Valentin Rožman iz Raven, ki je večkrat žugal da bode gozdnega čuvaja Sodijo ubil, in ki je svoj zločin že tudi priznal.

— („Slovenska Matica“) Ravno se razpošilja „Letopis Matice Slovenske“ za leto 1878. I. in II. del. Uredil dr. Janez Bleiweis. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska v Ljubljani. Natisnili J. Blaznikovi nasledniki 1878. 8 str. 191. Obseg I. snopiča: 1. Običaji slovanski, sp. Fr. Hubad. 2. Življeji človeški in njih vpliv na organizem človeški. Prirodopisno-fiziološki črtice, sp. dr. J. Bleiweis. 3. Incencij III. Zgodovinska podoba, po virih sp. Borin. — Obseg II. snopiča: 1. Nebeške komedije (Divina commedia) Dante Alighieri-a I. oddelek: Paklo, po originalu poslov. Jovan Koseski. 2. Staro-in novoslovenske jezikoslovne črtice, sp. R. B. 3. Drobti-nice, sp. J. Navratil.

— (Z Dunaja) se poroča: V mestnem zboru dunajskem 2. julija imenovani so tile Slovenci za definitivne učitelje: g. Anton Lipovec dozda učitelj v Hornu; g. Ivan Petkovšek, dozda pomožni podučitelj na Dunaji; g. Jurij Vrančič stud. phil. in dozda definitivni podučitelj na Dunaji.

Razne vesti.

* (Jaroslav Čermak.) Iz Prage se poroča, da je bil pogreb, v Parizu umrlega češkega umetnika slikarja Čermaka, katerega truplo so v Prago pripeljali, velikansko sijajen. Sprevodu je bil na čelu stolni prost Stulc. Pri pogrebu so bili navzoči: mestni zastop, zastopniki okrajnih glavarstev in 60 čeških narodnih društev. Pred rakvo nosilo se je 100 vencev, in 36 belo opravljenih deklic neslo je palmove vejice.

* (V Zagrebu) se je v nedeljo slovesno v navzočnosti višjih oblastnikov odprl in javne porabi izročil vodovod, ki bode Zagrebčane oskrboval s frišno in pitko vodo.

* (Zoper ženske oblečne repe ali „šlepe“) Mestni odbor v Pragi je sklenel po nasvetu zdravstvenega odseka, praške gospé javno naprositi, naj bi te za to skrbale, da ne bodo imele na sprehajališčih v javnih nasadih in ulicah pri obleki preveč dolgih priveskov ali repov, ker je to za druge sprehajalce neprijetno, in prab, katerega dame delajo s šlepi, zdravju škoduje. Pametno bi bilo ako bi tudi naše dame si iz usmiljenja za nosove in grla svojega „bližnjega“ svoje repe pri oblekah nekoliko prikrajšale.

* (Perzijski cesar na Dunaji.) „Središču vsega sveta,“ kakor se zove perzijski „šah“, dopada baje Dunaj najbolj od vseh mest, v katerih je zdaj bil. Pariz se mu je zato zameril, ker so ga — tako vsaj pravijo dunajski listi — krčmarji in drugi ljudje preveč odiral. Izmej 40 zabojev, v katerem je vsakem imel nad 135.000 gld., požrlo mu jih je le mesto Pariz 15. Berlin se mu nij dopadal zavoljo napada na nemškega cesarja. Izjavi in radovedni, lehkomišljeni Dunajčanje so mu po volji in s temi se dobro zabava. Včeraj je šel ogledat slike v galeriji, kjer se je jedno uro mudil. Zvečer bil je zopet v gledišti. Ljudstvo ga povsod, kjer se prikeže, spoštljivo pozdravlja, in tudi „šah“ je

zdaj bolj uljuden nego leta 1873., in vsem po vojaško odzdravlja. „Šah“ bode na Dunaji do 14. t. m. ostal. Ukazal je tudi nakupiti razne časopise, ki imajo njegovo podobo. Ker zna malo francoščine, čita le francoske novine, druge mu čita pa njegov tolmač. V dvornih krogih se pravi, da je perzijski cesar zdaj veliko bolj izobražen, nego tačas, ko je bil zadnjikrat na Dunaji.

* (Umor in samoumor.) Iz Vukovara se poroča sledeči dogodek: V vasi Nestinu stanovala sta v jednej hiši Raškovič, stotnik v pokoji in njegov svak, merjalec J—y. tudi v pokoji. 3. t. m. pošlje pa Raškovič svojo postreščekinjo na vrt nekoliko hrušek iskat; sin merjalčev, 30 letni mož, ki je bil ravno tačas na vrtu, jej je pa prepovedal hruške trgati. To izve stotnik, ter svojega vnuka dobro ozmerja. A to pa mladeniča tako razjari, da gre v sobo, nabije puško in stotnika dvakrat ustrelji, tako da se ta mrtev na tla zgrudi, potem pa še samega sebe iz revolverja v glavo ustrelji, tako da se na njegovem ozdravljenji dvomi.

* (Umorjen dečak.) V Hamburgu našli so policaji 6. t. m. na nekem sprehajališču mrtvega dečka; roki imel je na hrbtu zvezani in trebuh prerezan tako da je drob iz njega silil. Sluti se, da predno je zlotinec dečka umoril, je zujim še nek drug nenraven zločin storil. Umorjeni je sin kupca Bloma, in so ga že več časa pogrešili. Ker se sumi da je zlotinec nek pekovski pomočnik, ki je na mestu, kjer so našli dečka umorjenega, svoj izgubljeni nož iskal, so ga prijeli in zaprli.

* (200.000 centov soli ukradenih.) Iz Bukarešta se polzveda, da je v rumun-skejski solni jami v Slaniki bilo ukradenih ne menj, kakor 200.000 centov soli. Pri tej tat-vini udeleženi so od direktorja solne jame vsi drugi mali in večji uradniki, celo vojaki, ki so imeli jame stražiti, so pomagali krasti. Tatvina ta godi se že dve leti; čudne mo-rajo biti tam doli razmere, da tatovom v dveh letih nikdo nij njihovega posla motil.

Občni zbor „dramatičnega društva“

bode v četrtek 11. julija t. l. ob 1/2 7. uri zvečer v dvorani „narodne čitalnice“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Ogovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev predsednika, blagajnika in desetih odbornikov.
5. Razni predlogi.

Janko Kersnik,
tajnik.

Janez Murnik,
predsednik.

Zahvala.

Spoštovanim gospodom pevcem ljubljanske čitalnice, kateri so pri včerajšnji prvi besedi naše čitalnice radovoljno sodelovali, izreka v imenu spodnje šišenske čitalnice pri-srčno zahvalo

Odbor.

V Šiški, dne 8. julija 1878.

Tuji.

8. julija:

Evropa: Bergant iz Dobovca. — Vrtnik iz Dunaja. — Baron Wilsdorf iz Zagreba. — Sapp iz Dunaja. — pl. Thierry iz Krapine.
Pri Slonu: Gairinger iz Dunaja. — Humel iz Gorice. — Breuer iz Gradca. — Bergstein iz Prage. — Rodenader iz Boleana.
Pri Maillet: Kleiner iz Dunaja. — Reismüller iz Hrastnika. — Schifferer iz Dunaja. — Gotteneder iz Gradca. — Brandt iz Trsta.

Dunajska borza 9. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	20	„
Zlata renta	76	10	„
1860 drž. posojilo	113	90	„
Akcije narodne banke	842	—	„
Kreditne akcije	263	25	„
London	115	75	„

Napol.	9	29	„
C. kr. cekini	5	10	„
Srebro	101	25	„
Državne marke	57	30	„

Loterijske srečke.

Na Dunaji 6. julija: 84. 69. 18. 25. 34.

Trganje po udih in revma-tizem.

Pred nekoliko časom pisalo se je v mnogo novinah, tako v „Bohemia“, „Budweiser Zeitung“, „Pilsener Abendpost“, „Prazsky dennik“ i. dr. veliko o izvrstnosti **cvetu zoper trganje**, katerega izdeluje

Henrik Bloch v Hebu (Eger)
na Češkem.

Tudi mi moramo tako soditi, ker iznajdba tega sredstva zoper trganje po udih nikakor nij malenkostna, in se je doslej trganje in revmatizem le na pol dalo ozdraviti. Stoji pa zdaj gotovo, da smo zdaj tudi v tej stroki, hvala iznajdbi gospoda Henrika Blocha, velik korak naprej stopili. Odveč bi bilo „cvet zoper trganje“, kateri se dobi po vseh večjih lekarnah v skleničicah po 60 kr. av. v., da bi ga tudi mi hvalili, ker se že sam na sebi pri-poroča. Dosti je s tem, da so bili slučajji, v katerih je človek bil najhujšega trganja v 24 urah ozdrav-ljen. Zdravniki strokovnjaki priporočajo toplo Blo-chov cvet zoper trganje.

Štev. 459.

(212)

Razglas.

V prihodnjem šolskem letu so za podeliti službe učitelja pri jednorazrednih šolah: v Ve-likej Dolini, v Jesenicah, v št. Janžu in v št. Jurji pod Kumom, in sicer:

v Velikej Dolini z letno plačo	500 gld.
v Jesenicah	450 „
v št. Janžu	500 „
v št. Jurji	400 „

vrh tega vsaka z vžitkom naturalnega stano-vališča.

Prošnjiki naj vročijo, in sicer, ako so že v javnej službi, skoz svojo predstavljeno okrajno šolsko gospodsko najdelj

do 5. avgusta t. l.

dotičnemu krajnemu šolskemu svetu svoje pri-merno dokazane prošnje, v katerih so natanko imenovati kraji, katere prošnjik v misel vzame.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 1. julija 1878.

Predsednik: *Schönwetter.*

Mladenič,

ki je dobro dovršil spodnjo gimnazijo, in kateri je zmožen nemškega in južno-slovanskega jezika, sprejme se za **praktikanta** v lekarnici

(211—1)

F. Wacha v Metliki.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega pa-pirja. Vse potrebstosti za morjeve (inženirje), si-karje in risarje. Najnovejšo v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdajujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pi-semske zavitke. (158—31)

Komi

so išče za prodajalnico mešanega blaga pod dobrimi pogoji. Ponudbe s potrebnimi spričevali naj se pošljejo **J. Modicu** v Novos pri Rakeku do 15. t. m. (208—2)

Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—17)